

Nr 412.

Av herr Larsson i Luttra m. fl., *angående viss omläggning av brödsädesregleringen.*

Genom beslut av 1950 års riksdag företogs vissa ändringar rörande utformningen av brödsädesregleringen för det nästkommande regleringsåret. Beslutet innebar bland annat att fasta inlösningspriser för spannmålen icke längre skulle tillämpas utan att i stället vissa garantipriser skulle fastställas genom avtal mellan spannmålsbolaget samt spannmålshandlare och kvarnar. Dessa garantipriser skulle uppbyggas enligt en under året successivt stigande skala och gälla endast å ett begränsat antal s. k. prisorter. På övriga orter kom därigenom spannmålspriserna att i allmänhet understiga garantipriserna med belopp motsvarande fraktkostnaderna till närmaste prisort. För att kompensera jordbrukarna för denna sänkning av priserna skulle den genomsnittliga prisnivån för brödsäd justeras upp med ett belopp, motsvarande den fraktkostnad, som jordbruket skulle få bära till följd av minskningen av antalet prisorter. Beslutet om denna ändring av systemet för brödsädesregleringen motiverades dels därmed att det skulle möjliggöra en väsentlig rationalisering av systemet för spannmålshandeln och dels därmed att det ur administrativ synpunkt innebar en förenkling. I överensstämmelse med beslutet om de nya riktlinjerna för brödsädesregleringen minskades antalet prisorter avsevärt, från 108 till 15.

I praktiken har systemet, som tillämpats även för de senare regleringsåren, verkat så, att jordbrukarna i många fall icke erhållit kompensation för fraktkostnaderna till prisorterna och således i verkligheten icke erhållit de priser för brödsäden, som de formellt varit garanterade. Uppjusteringen av den genomsnittliga prisnivån i enlighet med tankegångarna i 1950 års riksdagsbeslut har icke kunnat tillgodogöra alla jordbrukare det avsedda garantipriset. Särskilt jordbrukarna i de trakter, som ligger långt från en prisort, har missgynnats. Önskemål har från jordbrukarhåll framförts om utökning av antalet prisorter men dessa har icke kunnat tillmötesgå. Efter förslag av chefen för jordbruksdepartementet beslutade dock 1952 års riksdag att införa transportbidrag för Gotland.

I fråga om utformningen av prisregleringen å brödsäd för innevarande produktionsår diskuterade jordbruksnämnden två olika möjligheter. Den ena innebar att med vissa justeringar bibehålla systemet med fasta successivt stigande garantipriser, den andra avsåg ett inlösningsförfarande, enligt vilket spannmålsbolaget först mot slutet av konsumtionsåret skulle före-

taga inköp och därvid låta inlösningspriserna bli desamma å ett antal prisorter. Nämnden förordade det förstnämnda alternativet men om skördeutvikterna skulle väsentligt förbättras vore det dock enligt nämndens mening lämpligt att möjlighet fanns för övergång till ett inlösningsförfarande. Chefen för jordbruksdepartementet anslöt sig till nämndens mening, och riksdagen följde departementschefens förslag. Systemet med garantipriser bibehölls sålunda, men Kungl. Maj:t erhöll fullmakt att fatta beslut om övergång till ett inlösningsförfarande, om detta bedömdes vara lämpligt.

Det kan icke bestridas, att det nuvarande systemet med garantipriser, gällande för ett antal prisorter, innebär den olägenheten att spannmålsodlare, som bor i trakter, som ligger långt från en prisort, icke får ut det formellt garanterade priset. Det erbjuder säkerligen svårigheter att finna en form för regleringen, som skulle garantera att odlarna av brödspannmål erhöi samma pris för lika kvaliteter. Det vore dock enligt vår mening önskvärt, att en sådan form kunde skapas. En utredning av frågan bör fördenskull komma till stånd. Om garantiprissystemet skall bibehållas kunde man möjligen tänka sig införande av fraktbidrag för utjämning av fraktkostnaderna för odlare i trakter, som ligger långt från prisorterna, enligt samma principer, som ligger till grund för fjolårets riksdagsbeslut om fraktbidrag till Gotland. Eller också kan man tänka sig ett slopande av prisorterna samt garantiprissystemets ersättande med någon form av ett inlösningsförfarande. Givetvis bör utredningen också undersöka andra tänkbara alternativ.

Med hänvisning till vad som sålunda anförts hemställas,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t begära utredning och förslag om en omläggning av brödsädesregleringen, så att odlare av brödsäd må, så långt detta är möjligt, erhålla samma reella pris för brödsäd av lika kvaliteter, oavsett avståndet till de nuvarande prisorterna.

Stockholm den 27 januari 1953.

Gunnar Larsson
i Luttra.

Harald Andersson
i Dunker.

Holger Adolfsson.

Axel Rubbestad.

Sven Vigelsbo.

Karl Andersson
i Björkäng.

C. O. Carlsson
i Bakeröd.